У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 206. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 11-го ЛИСТОПАДА 1970 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 11, 1970 No. 206. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 10 листопада 1970

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД М. НІКСОН МАВ ЗУСТРІЧ з трьома представниками консерватистів, між ними й Вільямом Боклі мол., братом новообраного консервативного сенатора з Ню Йорку Джеймса Боклі. Зустріч відбулася на острові Гренд Гей на Багамах. Представник Білого Дому схарактеризував її як товариську, а не офіційну.

АМЕРИКАНСЬКА НАУКОВА БАЗА В ЧІЛЕ для вивчення йоносфери вибирається до ЗСА з малого острова, але навколишні 2 000 жителів відверто виявляють своє огірчення: чілійці на Східньому Острові втрачають добрий заробіток, безкоштовну електрику, яку давали їм з американської станції, а навчені на тій базі електрики, шофери та ін. фахівці не матимуть відповідної праці.

МОНТРЕАЛЬСЬКІ ГАЗЕТИ ОПУБЛІКУВАЛИ ФОТОГРАФІЇ викраденого Джеймса Кросса — представника англійської торговельної справи в Канаді. Його викрали ще 5-го жовтня терористи з „Фронту за визволення Квебеку". Ці світлини, щойно переслані невідомими особами, мали б підтвердити, що Д. Кросс ще живий. Члени „Фронту за визволення Квебеку" вбили іншого викраденого діяча, міністра праці й іміграції Квебекської области Ляпорта.

ЕКЗЕКУТИВНА РАДА НОВОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ КОАЛІЦІЇ збереться цього тижня, щоб обміркувати перебудову Демократичної партії. Про заплановану перебудову зайшла мова після недавніх виборів до Конгресу ЗСА. Голова стейтової коаліції Дан Коллінс сказав, що прийшла пора перебудувати всю партійну структуру „на солідній базі". Коллінс визнав, що Демократична партія зазнала в останніх виборах втрат, і тепер будуть розшукуватись шляхи, як зміцнити позиції.

СЕНАТОР ЕДМУНД МОСКІ, переобраний в недавніх виборах у стейті Мейн, виступав через телевізію з критикою виборчої політики президента Ніксона, яка — за його словами — мала б призвести до поділу країни. Сенатор Москі зацікавлений в членстві у сенатській Комісії закордонних відносин. Він нічого не згадував, чи плянує висувати свою кандидатуру у виборах в 1972 році, що будуть президентськими виборами. Сенатор Москі кандидував у попередніх президентських виборах на пост віцепрезидента, з рамени демократів.

СЕНАТОР ЕДВАРД КЕННЕДІ СКАЗАВ, що він підтримає багатьох демократичних сенаторів, які варті того, щоб кандидувати на пост президента ЗСА в виборах у 1972 році. Однак він не назвав нікого з них поіменно. На запитання журналістів сенатор Е. Кеннеді сказав, що він „не буде кандидувати на президента ЗСА в 1972 році".

ТРИ НОЧІ ПІДРЯД ВСІХ ЗОБОВ'ЯЗУЄ ПОЛІЦІЙНА ГОДИНА в місті Гендерсоні, в Північній Каролайні, де мали місце расові заворушення. Увесь тиждень там зачинені школи. В Гендерсоні живе кругло 15 000 душ.

СПОГАДИ Й ЗАУВАГИ ХРУЩОВА БУЛИ ЗАПИСАНІ НА СТРІЧКУ й передані різними шляхами і в різний час за кордон, повідомив П'єр Лазареф, власник газети „Франс-Суар" у Парижі, яка незабаром опублікує дещо з тих спогадів колишнього совєтського диктатора. В той же час представник корпорації „Тайм"-у заявив, що заплановані до видання спогади Хрущова не були взяті із запису-стрічки, але є автентичними. В книгу буде включено також виступ Н. Хрущова на з'їзді комуністичної партії, в якому він критикував Сталіна.

У СВІТІ

СХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ЗАГОСТРИЛА своє становище супроти проблеми Західнього Берліну. Східньо-німецький диктатор Вальтер Ульбріхт заявив, що передумовою для поведення переговорів про облегшення транспорту із Заходу до Західнього Берліну та подорожей з Західнього Берліну є „зредукування діяльности різних третіх держав" у Західньому Берліні. Західня Німеччина змісця відкинула таку передумову.

КОЛИШНІЙ КАЦЕТ В ОСВЄНЦІМІ (АВШВІЦІ) ВІДВІДАВ західньо - німецький міністер закордонних справ Вальтер Шеєль, який прибув туди з Варшави, де він конферує з польським міністром закордонних справ про нормалізацію відносин між Польщею і Західньою Німеччиною. Освєнцім був найбільшим концентраційним табором за панування Гітлера: згинуло в ньому кругло 4 мільйони осіб з 23-ох різних народів. Він займав 27 акрів ґрунту. 27 січня 1945 р. вступили туди совєтські війська. Із усіх залишків, що їх знайдено в бараках смерти — одягів, черевиків, записок і т. п. — складено музей. Весь табір залишено таким, яким він був за Гітлера.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ПРИЗНАЧИВ нового свого амбасадора у Вашингтоні в особі лорда Джорджа Ровленда Стенлі Бейрінґа-Кромера. Новий 52-річний амбасадор був губернатором Англійського Банку, а в рр. 1959-1961 був членом британської амбасади у Вашингтоні, як її економічний експерт, з рангою міністра. Дотеперішнім амбасадором був Джан Фрімен, член британської соціялістичної Партії Праці.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ УРЯД ВІДБУВ в минулу неділю кількагодинні засекречені наради. Газети твердять, що в ізраїльському уряді нема згоди, чи і на якій базі приступити до переговорів з Єгиптом за посередництвом шведського дипломата Гуннара Яррінґа. Військовий міністер ген. Моше Даян висловився публічно за поворотом Ізраїлю до мирових переговорів. Прем'єр Голда Меїр буцім-то займає радикальне становище і ставить передумови, які нереальні. Американський уряд наполягає на Ізраїль, щоб той вернувся до переговорів, що їх зірвав у зв'язку з порушенням Єгиптом воєнного перемир'я.

ПАЛЕСТИНСЬКА ТЕРОРИСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ АЛЬ ФАТАХ ПРИЗНАЛАСЯ до авторства бомбового атентату проти автобусової стації в столиці Ізраїлю Тель Авіві, при чому згинув один чоловік і 24 було ранених. Аль Фатах заповів посилення терористичної роботи проти Ізраїлю, ствердивши, що він дістав „вільнішу руку" в своїй діяльності за останнім договоренням з королем Йорданії Гуссейном.

У ФРАНЦІЇ ЗАКРИТО десятки нічних клюбів і розвагових заль у зв'язку з катастрофою пожежі в Сен-Лорен-дю-Понт, де 10 днів тому згоріло в пожежі 144 юнаків і дівчат внаслідку поганих умовин безпеки. Але загальна громадська думка вважає, що вищі урядові чинники хочуть зробити жертвенним козлом посадника того містечка, що його за кару позбавлено того становища.

В Кейп Кеннеді почалася підготова для випущення „Аполло 14"

Кейп Кеннеді. — В понеділок 9 листопада сюди перевезено з допомогою велетенського трактора із місця побудови космічний корабель „Аполло-14" й заінстальовано його на приготованій уже до випущення базі. Випущення цього нового американського космічного корабля, четвертого вже у програмі здобуття Місяця, має відбутися 31-го січня 1971 року о год. 3:23 по полудні. Його залога, в склад якої входять три астронавти — майор летунських збройних сил Стюарт А. Руза, капітан фльоти ЗСА Ален Б. Шепард, Юн. і комодор фльоти Едгар Д. Мічелл, має осісти на місяці 5 лютого 1971 року. Заінсталовання 363-стопової ракети „Сатурн-5" із космічним кораблем „Аполло-14" відбулося в присутності усіх 3-ох астронавтів, які супроводили ракету й „Аполло-14" від гангару аж до бази його випущення. Випущення „Аполло-14" припізнилося більше, як на три місяці, передусім з огляду на конечність виелемінувати такі технічні труднощі, які виникли були під час лету „Аполло-13", коли розірвався збірник з киснем, що й могло стати причиною невдачі усієї місії. В новому космічному кораблі збірники з киснем збудовані міцніше і краще, як для „Аполло-13" і вони витривалі на горяч і вогонь.

Совєти звільнять інтернованих американських генералів

Вашингтон. — Совєтський амбасадор у Вашингтоні Анатолій Добринін потелефонував у понеділок 9 листопада ц. р. державному секретареві Вілліямові Роджерсові, що совєтський уряд рішив звільнити генералів Едварда С. Д. Шеррера і Клода М. МекКворрі, що їх совєтські власті інтернували 21 жовтня ц. р., коли-то їх малий військовий літак випадково, загнаний раптовим сильним вітром, залетів від сторони Туреччини на територію совєтської Вірменії. А. Добринін нічого не згадав про третього американського старшину, пільота того літака, майора Джеймса П. Рассела. Американські керівні кола припускають, що Рассел затримається в Ленінакані ще який день-два і відлетить разом із тим літаком до Туреччини. Турецького полковника, який був також у тому літаку, совєтські власті вже передали за день раніше турецьким властям у найближчому прикордонному містечку. Речник Державного Департаменту Роберт МекКлоскі висловив надію, що американських старшин звільнять впродовж найближчих 24-ох годин. Поінформований про це през. Ніксон висловив своє вдоволення.

Найвищий Суд відкинув вимогу визнати „конституційну незаконність" В'єтнамської війни

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗСА під час сесії, відбутої у понеділок 9 листопада ц. р., вирішив шістьма голосами проти трьох не переводити переслухання в справі поставленої стейтом Массачусетс вимоги розглянути конституційну законність В'єтнамської війни. Представник департаменту юстиції, виступаючи перед Найвищим Судом, ствердив, що вимога леґіслятури і генерального прокуратора стейту Массачусетс заквестіонувати законність веденої у В'єтнамі війни не має підстав і що справа законности чи незаконности війни не може належати до компетенції судів, які не можуть вирішувати таких скомплікованих і трудних питань, як продовжування війни. Обстоював потребу розгляду Найвищим Судом вимоги стейту Массачусетс тільки суддя Вілліям О. Даґлес, заявляючи, що справа конституційности війни не є ані академічним, ані політичним питанням. Інші два судді заперечували проти рішення більшости головно з формальних причин. Генеральний прокуратор стейту Массачусетс Роберт Г. Квінн заявив після рішення Найвищого Суду,що він буде добиватися далі розгляду справи федеральним дистриктовим судом у Бостоні.

Громада щедро жертвує на поширення українських студій в Гарварді

Ню Йорк. — З Фонду Катедри Українознавства інформують, що хоча пройшло заледви два тижні часу від формального проголошення збіркової кампанії на встановлення другої з черги катедри українських студій в престижевому Гарвардському Університеті, то відгук на це проголошення дає найкращі надії. Як відомо, висота фундації на встановлення студійної катедри в Гарварді виносить для українських студій 600,000 долярів. Після встановлення першої катедри за таку фундацію два роки тому, до ФКУ вплинуло дальших 100,000 долярів, отже на встановлення другої катедри потрібно ще пів мільйона, що й є безпосередньою ціллю теперішньої збіркової акції. Після княжої пожертви в сумі $5,000, що її склав основник і власник парашутної фірми п. Світлик в Трентоні, вже в перших днях після проголошення збіркової акції в Клівленді-Пармі пожертвували: Василь Сірока — $500.00, Семен Кріслатий — $250.00, Богдан Кичун і Григорій Голембійовський по $200.00, а по $100.00 пожертвували: Іван Хрін, Микола Піхурко, Ярослав Рибалт, Василь Падалка, Карпо Хіжняк, Ва-

силь Лаврів, Михайло Рудий, Михайло Романів, Юліян Манастирський, Григорій Комарницький, Михайло Міґеліч, Степан Дубик, Осип Ікавіт, Іван Гнитка, Дмитро Міґелич, Василь Савойка, Петро Хімка, Богдан Кичун та Василь Самокиш. З Ютики, Н.Й., наспіли пожертви від: Богдан Кізин — $400.00, а по $100.00: впреп. о. Йосиф і Наталія Лукасевичі, чі, капітан Олександер Смик та Відділ УККА. З Лорейн, Огайо, наспіли пожертви від: Український Народний Дім — $1,900.00, Петро Рожич — $400.00, Микола Гринюк, Григорій Дирій, Осип Дрогомирецький і Володимир Шуя по $200.00, Дмитро Головацький — $160.00 та Рідна Школа при українській православній парафії — $100.00. Дальші пожертви наспіли від: 372-ий Відділ УНСоюзу в Плейнфілд — $250.00 і Йосиф Ярема там же — $100.00; Анастазія Матіїв з Бруклину — $1,000.00, Зінаїда Радченко із Сан Дієґо — $300.00 (вже вдруге!), Олександер Струк з Трентону і Українсько-Американське Спортове Т-во в Ню Йорку по $100.00 Наплив пожертв продовжується і всі вони будуть відмічені в пресі.

Кол. президент Франції Шарль де Ґолль помер на 79 році життя

Париж. — Колишній президент Франції і її національний герой Шарль де Ґолль помер коло год. 7 вечером у понеділок 9 листопада, діставши серцеву атаку, коли сидів у фотелі і придивлявся телевізії. Французький прем'єр Жак Шабан-Дельма негайно поїхав до Елізайського палацу, щоб порозумітися з президентом Жоржом Помпіду щодо похорону де Ґолля. У Франції проголошено національну жалобу. — Політична кар'єра де Ґолля розпочалася після 1 4червня 1940 року, коли-то німецькі війська вмаршували до Парижу й за згодою німців склався французький уряд маршала Філіппа Петена у Віші. Мало до того часу відомий у Франції і поза нею старшина Шарль де Голль спротивився капітуляції Петена, переїхав до Лондону і там створив тимчасовий закордонний уряд Франції. Після здобуття Парижу аліянтськими військами де Ґолль став головою французької держави і був ним від вересня 1944 до 1 січня 1946 року. Не хотівши підчинитися парляментарно-партійній системі 4-ої Французької Республіки — де Ґолль зрікся влади 1 січня 1946 р., але вернувся до неї 1 червня 1958 року під час кризи, що її Франція переживала у зв'язку з війною в Альжирі. 28 вересня 1959 р. прийнято — під натиском збоку де Голля — нову конституцію Франції, яка започаткувала 5-ту Французьку Республіку і де Голль став її першим президентом. Але 28 квітня 1969 р. плебісцит

Шарль де Ґолль

над новою реформою державного устрою Франції, за якою мав бути скасований сенат, вийшов неґативно, а тому, що де Ґолль зв'язав був той плебісцит із вотумом довір'я до його особи, то він зрікся влади і від того часу не втручався до ніяких державних справ. 1 червня мин. року президентом Франції став Жорж Помпіду, який призначив на прем'єра кол. голову парляменту Жака Шабана-Дельма. Де Ґолль ставився неприхильно супроти закордонної політики Америки, але американсько-французькі взаємини значно поправились під час відвідин през. Ричарда Ніксона у Парижі 28 лютого до 1 березня 1969 р.

Польський уряд запросив канцлера Західньої Німеччини відвідати Варшаву

Варшава. — Польський прем'єр Юзеф Циранкевіч передав на руки західньо-німецького міністра закордонних справ Вальтера Шееля запрошення для канцлера Західньої Німеччини Віллі Брандта прибути з відвідинами до Польщі. Віллі Брандт „з приємністю" прийняв запрошення. Вальтер Шеель мав 80-тихвилинну розмову з Циранкевічем на закінчення кількаденних його нарад з польським міністром закордонних справ Стефаном Єндрихoвським про нормалізацію німецько-польських взаємин. Припускають, що Циранкевіч не запрошував би Брандта, коли б у тих переговорах не прийшло вже до засадничої згоди. Вальтер Шеель відлетів до Бонну, але має вернутися ще в цьому тижні до Варшави, щоб підписати ініціялами договір, а вкінці цього місяця, чи в початку грудня прибуде до Варшави канцлер Віллі Брандт для остаточного підписання договору. Найважливішою точкою того порозуміння є визнання Західньою Німеччиною кордону Польщі на лінії Одри-Ніссн. Комуністична Східня Німеччина, яка безпосередньо граничить з Польщею, давно той кордон — під диктатом з Москви — визнала була, але Західня Німеччина завжди стояла на становищі, що цю справу остаточно повинна поладнати мирова конференція.

Олекса Грищенко й Омелян Мазурик на виставці мистецького аванґарду в Парижі

Париж (О. М.) — В листопаді ц. р. „Осінній Сальон" організував виставку „Від Ренуара до Васарелі" у великому Палаті Парижа, Кожного року виставки Осіннього Сальону показують актуальні напрямки у мистецтві і в них беруть участь всі відомі мистецькі сили з різних країн. Цьогорічний Осінній Сальон має ретроспективний характер - перегляд мистецького аванґарду за період 1900 - 1970 рр. Інтересно, що жюрі прийняло картини наших двох мистців з Парижа. О. Грищенка, старшого покоління і молодого О. Мазурика, що прибув тут експонують, поруч найбільших слав нашого століття як Бонард, Сезан, Шагал, Пікассо, Матіс, Ренуар, Льотрек, Модільяні, Бюфе, Руо, Влямінк, Палі, Міро, Брак, Ленко виставляє пейзаж з Фра стракціоністів і фігуративістів. Славний Олекса Грищенко виставляє пийзаж зФранції (1963), а Омелян Мазурик ікону „нерукотворенного" й півабстрактну літографію „Лемківська хоругва" і тим чином він бере участь у двох секціях Осіннього Сальону — малярства і графіки. Окремо треба звернути увагу, що це вперше українська ікона (сучасна) виходить поза рамці ремесла й здобуває собі місце в Сальоні модерного мистецтва, а відомо, що ікона мусить зберегти свої строгі технічно - стилеві й богословські канони. Адже мистець зумів дати синтезу нового й минулого мистецтв. Франц. мистецьки. О. Мазурик зумів дакий журнал „Нувель Літерер" помістив фото ікони Мазургка, з нагоди рецензії виставки.

В останніх роках катaлоги Осіннього Сольону в Парижі не нотували наших мистців, а кожна участь в міжнародних імпрезах засвідчує про наше існування та приносить нам честь.

Немає можливостей допомогти жертвам повені в Україні — інформує Державний Департамент

Ню Йорк, Н. Й. — 30-го жовтня (УККА). Зусилля та надії УККА знайти відповідні шляхи, якими українське громадянство в Америці могло б принести конкретну матеріяльну допомогу жертвам повені на Україні, розбилося майже в цілості з одержанням неґативних відповідей від Державного Департаменту та Американського Червоного Хреста.

Як тільки дійшли до відома української громади в Америці повідомлення про великі повені на Україні останньої весни, Екзекутива Українського Конґресового Комітету Америки на своюму засіданні весною цього року розглядала всі можливості для негайної матеріяльної допомоги українським жертвам повені. Згідно з повідомленнями, повені навістили 13 областей України, залишаючи тисячі людей без даху над головою та в негайній потребі поживи, одежі та медицини. В тій цілі, УККА вислав офіційного листа до Державного Департаменту та Американського Червоного Хреста, жадаючи конкретних інформацій та вказівок, що українці в Америці можуть зробити в цій справі.

Згадують про совєтську „нехіть"

У своїй відповіді з 2-го липня 1970 року, підписа-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Тижневик „Новий Шлях" у Канаді відзначає 40-ліття служби громаді

Вінніпеґ. — У той час, коли тижневик „Український Голос" у Вінніпеґу відзначає 60-ліття своєї праці, тижневик „Новий Шлях" у тому ж місті вийшов з датою 31-го жовтня 1970 р. на 18 сторінках — з нагоди 40-ліття його служби українській громаді. Тижневик видає Видавнича Спілка „Новий Шлях" у Канаді. Ювілейно-святкове число вийшло в трьох секціях: у першій опубліковано привіти від прем'єра Трудо, від багатьох членів Сенату, прем'єра Манітоби Е. Шреєра та ін. офіційних чинників, а також від КУК, від Українського Національного Об'єднання, від Проводу Українських Націоналістів у Європі, ПУН, та ін. Сорок років тому молодий редактор Михайло Погорецький в першій програмовій статті в новій газеті, що спершу виходила в Едмонтоні, писав про нообхідність часопису, який „не з вузькопартійної, лише з загальноукраїнської точки погляду порушував би та оцінював би всякі справи". Вже в п'ятому числі „Нового Шляху" була проголошено гасло національної єдности, з підкресленням, що „перше нація, а відтак партія та релігія". В ювілейному випуску тижневика поміщено огляд „Так почалося 40 років тому", стаття Р. Драґана „За вищий тип газети", В. Онуфрієнка з „Вільної Думки" — передрук статті „Кадри наших журналістів", „У 40-ліття Нового Шляху" В. Несторовича, „Фауст і ми" Ю. Соловія та інші матеріяли, в тому й постійних кореспондентів „Нового Шляху", як п-і Віри Ке, п-і Ольги Соневицької, письменника - гумориста Івана Керницького, Галини Мухин. У числі є Культурна хроніка, вірш В. Онуфрієнка з „Молодої України" „Родовід Леніна" з паризької польської „Культури", продовження цікавої розповіді Уляни Любович „Далека Дорога", фейлетон Федька Семирозума „Як я господарив на фермі" та ін. матеріяли. Ювілейне видання „Нового Шляху" прикрашене фотознімками Дмитра Вітовського, вигляду пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос Айресі, світлиною членів Комітету Будови пам'ятника Т. Шевченкові в Арґентині, фотознімками різних співавторів ювілята-тижневика. „Свобода" долучається до багатьох з висловами сердечних ґратуляцій та найкращих побажань „Новому Шляхові".

Композитор А. Гнатишин відлетів до Відня

Філядельфія. — Відомий композитор і диригент хорів проф. Андрій Гнатишин коротко перебував на відвідинах у ЗСА, де він диригував великим збірним хором під час відзначування ювілею Тридцятиліття УККА у Філядельфії. За час відвідин ві зустрівся із хористами і керівниками українських хорів у Нюарку, Клівленді, Чикаґо, Філядельфії і Вашинґтоні, винісши назагал позитивне враження про розвиток українського вокального мистецтва в Америці. Проф. Андрій Гнатишин є автором оперового твору, багатьох композицій релігійно - національного характеру, обробок народніх пісень; у Відні він диригує хором при українській католицькій церкві св. Варвари. Маестро А. Гнатишин відлетів до Австрії у вівторок 3-го листопада, з вдячністю згадуючи про цікаві й важливі зустрічі та про український хор в Нюарку під дириґентурою Михайла Добоша, при церкві св. Івана Хрестителя, який запросив цього видатного композитора на відвідини до ЗСА.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

НЮАРК-ІРВІНҐТОН ВШАНУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ ГЕН. ТАРАСА ЧУПРИНКИ

Нюарк (О.Т.). — Урочисте свято для відзначення 20-их роковин геройської смерти ген.-хор. УПА Романа Шухевича - Тараса Чупринки відбудеться в неділю 22 листопада ц. р. в залі Ірвінґтон Гайскул при 1253 Клінтон Евню в Ірвінґтоні. Академію влаштовує Громадський Комітет Нюаркської Округи, до якого входять представники 23-ох організацій і установ. Очолює цей Комітет інж. Михайло Почтар, голова місцевого Осередку СУМА. У святковій програмі беруть участь: комбатантські і молодечі організації — в Апелю, проф. Лев Шанковський — доповідь, артисти українського театру Є. Курило і Валя Магмет-Калин — рецитації, проф. Р. Левицький — бандурист, і дівочий хор СУМА „Жайворонки" під дир. інж. Р. Степаняка.

АНТИЛЕНІНСЬКИЙ СИМПОЗІУМ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Заходами Асоціяції Діячів Української Культури, при співпраці з Від. О Ж ОЧСУ, ООЧСУ та Осередком СУМ, у Ню Йорку в неділю 15 листопада, в будинку ОВФ при 315 Схід 10-та вулиця відбудеться о 3-ій г. по полудні симпозіюм на тему „Ленін в різних аспектах". Запрошують все громадянство. Симпозіюм відкриє В. Ласовський, братимуть участь пп.: о. д-р В. Базилевський, В. Ласовський, В. Левенець, Л. Полтава, Терен-Юзьків і проф. М. Чировський, заключний підсумок — В. Давиденко. Після виступів обмін думками.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Портрет українства

Кожний нарід, кожну національну групу і, часто, навіть кожну родину оцінюємо не тільки по тому, що знаємо, але й що бачимо. Це вже належить до людської природи, що ми хочемо не тільки знати, але й бачити. Тому то й кожний нарід та національна група і навіть кожна родина чи людина хоче мати свій портрет, свою — так сказати б — видиму ідентичність.

Такою „видимою ідентичністю" — портретом українців в Америці незабаром стане 15-поверховий хмаросяг Українського Народного Союзу, що стоятиме на правому березі могутнього Гудсону в Джерзі Сіті.

Сама будівля, що її запроєктували українські архітекти Юліян Ястремський та його співпрацівник Аполінарій Осадца, буде „останнім криком" модерної архітектури своїм виглядом, своєю структурою і своїм устаткуванням. Вхід до хмаросягу буде через прекрасну аркаду до удекорованого в українському стилі вестибюлю. Шість швидкобіжних автоматичних вінд становитимуть внутрішній „комунікаційний засіб". Хмаросяг, крім 15 поверхів над землею, матиме ще два підвальні поверхи та приміщення для машинерії. Матиме наймодерніше центральне огрівання і штучне охолоджування. Три надземні поверхи і один підвальний займатимуть УНСоюз і його видавництво „Свобода", три дальші поверхи винаймив уже на 15 років сусідній банк, інші поверхи будуть винаймлені біржевим та фінансовим фірмам, які вже тепер виявляють велике зацікавлення цими можливостями.

Найкращі знавці і спеціялісти вважають обране для цього хмаросягу місце за ідеальне. Тому, що одинокий інший будинок, який в цьому місці відділятиме хмаросяг УНСоюзу від Гудсону, має тільки три поверхи, цей хмаросяг стане найбільшою і найбільш репрезентативною будівлею по правому боці Гудсону. Його буде видно і можна буде подивляти з усіх численних кораблів світу, що пропливають Гудсоном, як і з самого Ню Йорку. Відповідний напис на верху будівлі ідентифікуватиме її українськість. Із уже дотеперішніх завваг та коментарів можна прийти до висновку, що цей хмаросяг буде гордістю міста і стейту.

Очевидно, що він буде гордістю членів УНСоюзу, як і всіх українців в Америці, бо він буде тією їхньою „видимою ідентифікацією", їхнім портретом. Будова цього величного портрету українства в Америці почнеться вже цього місяця.

Вигра чи програ Ніксона

Оцінка кожних виборів залежить головно від того, хто її переводить. На тій самій сторінці газети можна було знайти статтю видатного муринського коментатора Карла Рована, п. з. „Програ закиду щодо м'якости супроти злочинства" і статтю Дейвіда Лоренса „Ніксон має сильнішу руку в Конгресі". Перший з них вважає, що Президент програв свою передвиборчу кампанію, яку вів під гаслом „закон і провопорядок", другий — що Президент має кращі можливості співпраці з Конгресом, бо в Сенаті не буде вже двох третіх голосів, які могли б опрокинути будь - яке „вето" Президента.

Безспірним є факт, що през. Ніксон не осягнув у виборах з 3 листопада тієї цілі, яку прагнув: здобути найменше сім нових сенаторських мандатів, щоб знівечити тамошню демократичну більшість. Годі оспорювати факт програ передвиборчої кампанії през. Ніксона в цілому ряді стейтів, в яких демократи виграли становище губернаторів. Коли раніше республіканці мали 32-ох губернаторів до 18 демократичних, то тепер демократи мають 29-ох губернаторів, а республіканці 21. В новому Сенаті демократи матимуть на 4 мандати менше, зате в Палаті репрезентантів на 9 конґресменів більше.

За цифрами вислідів виборів — кампанія през. Ніксона і віце - през. Еґню була невдачною. Але, мабуть, тільки внаслідку їхніх атак проти „м'якости" лібералів супроти студентських заворушень і знеславлювання прапора, цілий ряд демократичних кандидатів рішуче застерігались проти таких закидів. Тому й демократичні кандидати брали під увагу зріст настроїв в суспільстві „направо". Годі взагалі говорити про програ чи вигру Президента і критикувати його за його передвиборчу кампанію. Кожночасний президент ЗСА є не тільки понадпартійним головою Уряду, але й головою своєї партії, який тому не може бути „невтральним " у виборах.

Ричард Ніксон є політичним реалістом. Коли він зумів у 1970 р. вибити з рук своїм противникам арґумент В'єтнамської війни, то напевно буде намагатися вибити їм з рук у виборах 1972 року арґументи зросту злочинства, інфляції і безробіття. Тоді буде перемога не тільки Президента, але й цілого народу.

В. Чапленко

НОВА ПРАЦЯ ПРО НЕСТОРА МАХНА

Нещодавно у Вінніпезі, у в-ві „Еко букс" вийшла нова праця про Нестора Махна — „Nestor Makhno, The Life of an Anarchist", а написав її професор історії Мургедського коледжу (в Міннесоті) Віктор Петерс.

Для проф. В. Петерса це не випадкова тема, бо він сам походить з тієї частини України, де діяв Махно, з німців - менонітів, як про це інформує сен. Повло Юзик у передньому слові до цієї книжки. Для своєї праці В. Петерс використав майже все, що було досі написано про Махна, зокрема й українською мовою, скористувався він і свідченнями ще живих свідків, ба й учасників цього руху. У вступі до книжки дав огляд джерел — літератури та згадав тих, хто подав йому різні відомості про „героя" його монографії, а серед них і українців, таких авторитетних, як Фотій Мелешко, І Антипенко й інші. Властиві дані про Нестора Махна він виклав у логічно впорядкованому вигляді, у вісьмох розділах. У перших двох із цих розділів іде мова про Гуляй-Поле, про виникнення в ньому за революції 1905 р. першої групи анархістів, що до неї пізніше приєднався й Нестор Махно, а це призвело й до його ув'язнення в московських Бутирках. У цій в'язниці Махно сидів сім років разом із московським анархістом Аршиновим, який і напутив його на дальшу анархістську діяльність. З в'язниці Махно вийшов на початку революції 1917 р. і тоді ж таки повернувся на Україну, в Гуляй-Поле. При цій нагоді проф. В. Петерс з науковою безсторонністю інформує про властиві українські події — про утворення Центральної Ради, про гетьманський переворот, про Директорію тощо. Допустився він у цій частині книжки тільки деяких неточностей. Він Центральну Раду назвав „Всеукраїнською Радою", написав, що гетьман „розпустив" Центральну Раду, тимчасом як її розігнали німці, пишучи про Директорію він не зазначив, що головою її був В. Винниченко, а натомість назвав С. Петлюру як „сильну людину" в такому контексті, що це можна зрозуміти, ніби він був з самого початку головою Директорії. Згадавши (в дальших розділах) про вбивство Петлюри, автор, з якоїсь обережности чи що, двічі написав, що його „здогадно", „мабуть" убив Шварцбарт. Либонь, до помилок належить і те, що нібито Врангелеве звернення до Махна підписав і полковник Є. Коновалець.

Самого Нестора Махна та його діяльність автор схарактеризував всебічно, з великою докладністю. У всьому цьому він покликається на відповідні джерела, додержуючись наукової об'єктивности. Це видно хоч би й з того, що навіть про махнівське нищення німців - менонітів він пише так, що той нищив їх не тому, що вони німці, а тому, що вони були багатші за українських селян. Разом з тим він констатує всю безглузду махнівську жорстокість, убивства безневинних людей, коли сам Махно убивав власноручно навіть близьких йому людей або, наприклад, застрелив єдиного, що був у нього в „армії" фельдшера на підставі тільки скарги одного пораненого, що фельдшер нібито поводився з ним недобре. Давши фізичний і психологічний портрет Нестора Махна автор схарактеризував і його „ідеологію" та погляди, а також описав його спроби здійснювати на підвладній території свій „примітивний анархізм" (вислів проф. В. Петерса). Свої погляди Махно висловлював у промовах на зборах. Він здебільшого говорив, що „люди з природи анархісти і що анархія особливо була добра для українців, що міста були порушенням природних законів, що людині краще жити в селах на степах чи в лісах, що однаково Денікін і большевики були контрреволюціонерами які хотіли накинути свій режим селянам" (стор. 105). Уже на еміґрації він писав в одній анархістській газеті: „Я був би найбільший дурень, якби вивласнював селян та творив бараковий соціялізм". Але його практика в творенні цього комунізму — це був хаотичний розподіл майна багатих, фактичне спустошення й руйнування всякого добробуту.

Зважаючи на те, що ідеологічними керівниками махнівського руху були жиди Аршинов та Волін, а анархістська організація на Україні „Набат", яка до кінця підтримувала Махна, теж складалася переважно з жидів, проф. В. Петерс не міг не прийти до висновку, що Махно не був антисеміт, і Григорієва він убив нібито через те, що той сказав: „Жиди розп'яли Христа" (хоч перший на нього вистрелив Каретник).

Багато уваги приділив проф. В. Петерс розгляд(ові) складу „армії", кількости вояків, бойової стратеґії й тактики Нестора Махна. Найбільше в його загонах було селян, часто - густо дезертирів з інших армій, але не мало було й просто злочинного елементу з міста, і Махно, при всій своїй рішучості та жорстокості фактично не міг контролювати їхніх грабіжницьких нахилів у завойованих містах. На думку проф. Петерса, його способи воювати, рухливість його загонів наслідували інші отамани та „батьки", як от денікінський генерал Шкуро із своєю кіннотою.

У розділі „Людина і леґенда" автор відзначив факт, що ще за життя Махно став героєм народних леґенд, як це звичайно буває з хоробрими людьми, хоч і жорстокими. Це справді було так, я сам чув ці леґенди і використав їх у своїх творах „Українці" та „Ілько Ґава". Проф. Петерс згадує ці мої твори в примітці на

(Закінчення на стор. 4-ій)

В. Давиденко

КОНТРОВЕРЗІЙНИЙ ВИННИЧЕНКО

(2)

Ось з такою „солідністю" пише свою статтю про В. Винниченка член - кореспондент київської Академії Наук Є. Шабліовський!

Винниченко, як державний муж, як політик, що в роках української революції став прем'єром перших двох урядів України і головою Директорії, ніяк не заслужив собі на добру згадку сучасників і нащадків. Еволюціонуючи з позицій української соціял - демократії на комуністичні позиції, він у найбільш критичний період історії Української Народної Республіки виїхав з України до Відня, де, створивши Українську Комуністичну Партію, повів проти уряду УНР наклепницьку кампанію.

Ще бувши головою кабінету міністрів України, Винниченко — в обличчі смертельної загрози для неї збоку Москви — противився творенню українського війська. Для нього, який вірив у міжнародну солідарність соціялістів, російські соціялісти були ближчі, як українські самостійники не-соціялісти. Перед протигетьманським повстанням Винниченко змовлявся з большевиками, щоб спільно валити гетьмана. Цих контактів з Москвою не переривав він і пізніше.

У своїх спогадах, що вийшли 1970 р. під назвою „По похилій площі", Є. Онацький подає в перекладі з італійського „страшний, — як він пише, — документ" Винниченка — його лист до редакції комуністичної газети „Аванті" в 1920 р. п. н. „Антантсько - українська комедія", який закінчується словами: „З комуністичним привітом В. Винниченко". В цьому листі експрезидент кабінету міністрів уряду УНР, звертаючись до комуністів Західньої Европи і Америки, називає людей, „що претендують бути урядом Української Народної Республіки", узурпаторами та ошуканцями, таврує їх як „ворогів народу" і вимагає віддати їх до суду.

Українська еміґрація в Празі, Берліні і Парижі, за малими винятками, найгостріше засудила Винниченка і цілковито його іґнорувала. Щойно окремі особи з-поміж нової еміґрації почали нав'язувати з ним зв'язки.

Окремим розділом в біографії Винниченка може бути його чотиримісячна подорож з Відня до большевицької Москви і Харкова в 1920 р., де він провадив переговори з Троцьким і Раковським про свою участь в уряді УССР. Після того, як Центральний Комітет КП(б)У, пропонуючи йому пости народного комісара закордонних справ та заступника голови Ради Народних Комісарів і члена ЦК КП(б)У, відмовився ввести його до складу Політбюра, він обурений вернувся до Відня і виступив з відкритим „Листом до українських робітників та селян", в якому писав про причини неуспіху своїх переговорів і проголошував, що „революція в небезпеці".

І. Костюк в „Нових Днях" (червень 1970), що виходять у Торонто, наводить таке місце з ще не опублікованого Винниченкового щоденника (запис, зроблений після того, як у Москві і Харкові відмовились задовольнити його вимоги): „Я їду за кордон, обтрусюю з себе всякий порох політики, обгороджуюсь книжками і поринаю у своє справжнє, єдине діло: літературу. Ці два місяці Голгофи навіки вилікують мене від роздвоєння. Тут, у совєтській Росії, я ховаю свою 18-літню соціялістичну політичну діяльність..."

Ганебну ролю відіграв Винниченко під час паризького процесу проти убивця Головного Отамана Симона Петлюри — Шварцбарта.

У виданій в Відні 1920 року тритомовій книжці своїх спогадів п. н. „Відродження нації" В. Винниченко писав про ті часи, коли був він у Києві прем'єром уряду УНР:

„Ми... не розуміли великої, могутньої простоти большевизму, тої простоти, яка є властивою всім щирим, послідовним, для блага великої більшости людськости напрямленим вченням" (т. 2, ст. 94).

Бувши войовничим атеїстом, Винниченко, стоячи при владі, поборював релігію, але — пригадує він — „коли мною було піднято одного разу питання про те, щоб виключити „закон божий" з числа обов'язкових предметів і ввести предмет історії соціялізму, то ця пропозиція зустріла такий протест, що не було чого й думати про переведення її в постанову" (ст. 114).

„... Кажу ще раз, — стверджує Винниченко, — конфлікт (війна з большевиками — В. Д.) виник не з їхньої вини (!), а з нашої. Вони з самого початку затвердження своєї влади в Росії устами Ради Народних Комісарів заявили про своє признання Української Народньої Республіки, про стан федерації, про право кожної нації самоозначатись так, як вона вважає для себе найкращим" (ст. 136).

„Вони (большевики — В. Д.) вживали насильств і нерівности для того, щоб ввести рівність і знищити всяке насильство" (ст. 188).

„... люди згоджувались і на перевибори ЦРади, — пише Винниченко, — і на прийняття льозунґу „вся влада радам", і навіть на переворот, на насильне скинення уряду, але українськими ж силами. На жаль, цей плян не вдався" (ст. 220-21).

І ще одна цитата: „Після відкинення мого пляну (проголосити радянську владу і негайно вступити в переговори з Москвою — В. Д.) я рішив скласти з себе відповідальність за дальший хід подій і вийти з Уряду" (ст. 223).

Цих кількох промовистих цитат (а їх подібного роду з „Відродження нації" можна наводити десятками) досить, щоб уявити „чесного з

(Закінчення на стор. 4-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО ІНТЕРВ'Ю „В УКРАЇНІ Й ПРО УКРАЇНУ"

Усі спостереження, як відомо, є дуже суб'єктивними — те, чого не побачила чи не хотіла побачити в Україні п-і Г. Мухина, міг би побачити хтось інший. Робити узагальнення можна тільки на підставі порівняння власних спостережень із спостереженнями багатьох людей, що відносяться до того самого часу, місця, прошарку чи категорії співбесідників.

Час перебування п-і Г. Мухиної був дуже обмежений. Обмеженими були й її можливості спостерігати. Перше вона напевно не заперечуватиме. Друге вона заперечила в самому інтерв'ю. І саме це є причиною цього мого листа.

Я стверджую, що її можливості, як, зрештою, кожного туриста в СССР, спостерігати були дуже обмеженими. Чому? Тому, що хоч п-і Г. Мухина хотіла „бути частиною народу, а не чужинкою на рідній землі", дуже сумнівним є, щоб її „частиною народу" уважали всі ті, з ким їй доводилось зустрічатись. З її інтерв'ю видно, що вона не крилася перед своїми співбесідниками, що вона — еміґрантка. Навпаки, вона дуже сміливо й детально говорила про діяльність нашої еміґрації, включно з СКВУ. Такого роду розмови в СССР більшість населення уважає провокаційними. Що це є факт, стверджують сотні інших туристів. Це стверджували самі аранжери „зустрічей із земляками" тут таки у вільному світі, наполягаючи, щоб гостям не ставили питань політичного характеру.

З власного досвіду знаю, що до всіх, хто приїздить із-за кордону, в Україні під совєтським режимом завжди було обережне наставлення. Шахтарі Донеччини обережно ставилися до всіх делеґацій МОПР'у (комуністична Міжнародна Організація Помочі Революціонерам) із Франції, Англії та інших країн вільного світу, робітники Дніпрогресу трималися подалі від німецьких фахівців, з англійськими та американськими техніками на різних будовах, місцеве населення не йшло далі суто виробничого контакту. Місцеві діти були обережними з дітьми еспанських „льоялістів". З власного досвіду знаю, як обережно мої однокляcники в середній школі ставились у 1939 році до всіх українців, жидів і поляків, які прибували в Україну із західніх областей, як у роках 1941-43 населення обережно ставилось до поворотців - еміґрантів і взагалі людей не місцевих.

На все це є причини терористичного „кондиціонування" населення режимом упродовж довгого часу. А найголовнішою причиною обережного ставлення до всіх, хто тепер прибуває із-за кордону, є зовсім правильна оцінка населенням кожного туриста, як особи упривілейованої, особи зовсім іншої категорії, ніж маса совєтських громадян. Отже, як особи, яка до певної міри має довір'я апарату режиму, бо інакше така особа на територію СССР не була б допущена. Перед такою особою в Україні ніхто своїх думок не викладав і не викладає. Я переконаний, що в даний момент для пересічного українця там в його наставлені до відвідувачів із закордону не могла бути винятком канадійка чи американка українського роду. Особливо, коли там наші люди знають, що саме серед відвідувачів із згаданих країн товчеться по Україні досить „проґресистів" і комуністів.

Інтерпретація п-і Мухиної неґативного ставлення в краю до еміґрації не витримує критики. Мені зрозуміло, що лайнути перед туристкою „буржуазних націоналістів" є свого роду „перестраховкою". Але повірити в те, що там ніби кажуть про нас, що ми „залишили батьківщину в руїні, а самі пішли в світи шукати добробуту" — дуже важко. Читаючи таке можна подумати, що наші земляки дивляться на наш від'їзд із батьківщини в такий спосіб: після закінчення другої світової війни ми — сотні тисяч еміґрантів дістали в совєтських установах візи, зібрали свої пожитки, купили квитки на пароплави та й гайда з Одеси чи там Херсону від берегів зруйнованої батьківщини в далекий світ шукати добробуту... Що так не було, відомо всім на батьківщині. Можливо 12-літня дівчинка не пам'ятає трагічних місяців великогоісходу української еміґрації, яка в той час не тільки про добробут не мріяла, а не знала, чи переживе день до вечора.

Не можу не погодитися з твердженням п-і Г. Мухиної про небезпеку афішування ідеологічної пов'язаности певних українських еміґраційних середовищ із процесами в українськім суспільстві на батьківщині. Як відомо, серед нас таким афішуванням (безпідставним і безвідповідальним) найбільше грішать визнавці так званих „реалітетів УССР", люди із наших інтелектуальних кіл. Саме їхнє пов'язування з процесами в Україні в їхніх публікаціях створює там атмосферу, на яку нарікав І. Дзюба; саме вони безвідповідально ставлять під удар совєтських органів державної безпеки слабі паростки нового національного, в більшій мірі культурного відродження.

Для мене зовсім незрозумілим є твердження п-і Г. Мухиної про те, що наша політична діяльність робить для української справи в Україні більше зла, ніж добра. Чому це максималістичне, непримиренне до режиму наставлення самостійницької еміґрації із наголошуванням у всіх аспектах її діяльности кінцевої мети — відновлення повної суверенности держави українського народу УНР не може мати позитивного впливу на процеси в Україні, де якраз, у притивагу еміґрації, йде змагання за покращання долі нашого народу в „межах радянських законів?"

Неґація національного по-

(Закінчення на стор. 4-ій)

І. Вовчук

ПРО ВЕЛИКОДЕРЖАВНИЙ ЛЕМЕНТ РЕФОРМАТОРІВ

(5)

Пояснення, яке нічого не пояснює, ним теж користаються і большевики, вказуючи на спадщину минулого, яка, мовляв, перешкоджає будувати їхній московський соціялізм. Автори Програми чомусь обминають найбільш сатанинське марення про ліквідацію націй, а воно ж записане в програмі КПСС. На тому маяченні побудовано всю імперську програму будівництва „совєтського" суспільства.

Нинішні злодіяння імперського уряду большевиків, про які згадує „Програма" (гноблення націй, підозріле відношення до прибалтійських народів, українофобія, антисемітизм і ін.), не большевики починали. Вони послідовно продовжують політику московського великодержавія, яке марило про створення великого російського народу, а большевики в будові соціялізму марять про створення совєтського суспільства, теж великого. І серед росіян, переслідуваних урядом за оборону людських прав, майже не чути голосів, які б, обороняючи свободу, визнавали історичні права поневолених большевицькою Росією націй (Крім А. Синявського, що вказував на „прославлення великодержавної Руси", ген. П. Григоренка, що мужньо виступив в обороні кримських татар, А. Солженіцина — письменника-гуманіста, родом з Кавказу).

І на еміґрації, в кліматі політичної свободи, не чути тих голосів. Усі московські політичні сили, борючись за свободу, мислять її, як свободу для росіян. А найбільш рухливий і політично меткий НТС визнає тільки російську націю, як тісну сім'ю народів, які „історично об'єднавшись, усвідомили на протязі багатовікової сумісної історичної долі спільність державних, культурних і економічних інтересів. Життєздатність російської нації, — говориться в програмі НТС, — доведена історією". („Посев", липень 1970).

Чим же різниться „теорія" про спільну долю народів від найновіших окреслень імперської історіографії, де „совєтський народ" вважається новою, складнішою і ширшою спільністю, „перехідною міжнаціональною спільністю людей від національної до інтернаціональної спільности?" (М. О. Каммари, Строительство коммунизма и дальнейшее сближение наций в СССР). Нічим.

Для обґрунтування імперського маячення про творення інтернаціонального „совєтського" суспільства на російській базі большевики створили були свою діялектичну біологію. Заперечуючи закони клясичної ґенетики, відкидаючи природній добір, від учених вимагалось повірити в те, що рослини і тварини успадковують набуті в процесі їхнього розвитку властивості. Бо закони клясичної ґенетики, за якими набуті ознаки чи зміни не передаються у спадщину, заперечують імперську теорію творення „великого совєтського" суспільства. Не можна ж кожне покоління дресувати і переробляти на московський копил за інтернаціональними принципами.

Тому від дослідників в різних ділянках біології вимагалось підтверджувати і розробляти такі діялектичні „закони", за якими овес перетворюється на вівсюг, жито — на пшеницю, ялина — на сосну. А зозуля може вирости з пташеняти іншої породи, коли її годувати волохатою гусінню. Всі оті дикі фантазії були потрібні керівникам партії для оправдання теорії творення „великого совєтського суспільства", в якому українці, грузини, білоруси, казахи і інші стануть „совєтськими людьми", коли їх годувати державною поживою імперського соціялізму.

Замість СССР — СДР

Демократи Росії, України і Прибалтики показавши в програмі жалюгідний стан в економічному і політичному житті країни (близький катастрофи), закликають національно-визвольні рухи народів СССР „солідаризуватись і доповнювати русский (рух) за політичні свободи, за демократизацію суспільства". Якого? Очевидно не нинішнього-„совєтського". І звертаючись до всіх і вся „чесних думаючих і відважних людей любого віку", закликають їх „взяти участь в мирній, без насилля боротьбі за високі демократичні ідеали". Теж загально русскі. У висліді отакої боротьби замість СССР буде створений „Союз Демократичних Республік", кожному народові дозволено не вступати до того союзу. Отже: програма говорить, щоб поневолені нації підтримували русский рух і разом творили СДР, а тоді буде дозволено не вступати до союзу.

Поруч з усіма демократичними свободами і правами людини програма проголошує право на „самовизначення народів через загальнонаціональне голосування (референдум) за участю спостерігальної комісії ОН". Щоб зберегти нинішню єдність народів в програмі говориться, що „всі моральні, культурні, територіяльні, майнові втрати національностей, яких їм завдано за великодержавної гегемонії" мають бути компенсовані. Ким і як не говориться.

Автори знають, що політика „великодержавної гегемонії" привела до того, що в національні республіки населено великий відсоток чужинців. „В Казахстані їх уже біля 50%, Латвії — 26.6%, в Киргизії — 30.2%, в Естонії 20.1". Переважна більшість з населених чужинців є людьми русскими. Знаючи це, програма, щоб запобігти тож в майбутньому СДР, пропонує „право такого народу на обмеження числа чужинців сприйнятливою для його існування нормою".

Проти поселення яких чужинців мають оберігатись народи „нормою" в майбутньому СДР? Очевидно ж не „малих народів", а поселенців русского народу. Це ж бо Росія, з її політикою великодержавія, в „насильному об'єднанні народів навколо велико-русского національного ядра", як говориться в програмі, розширюючи свої позанаціональні території, населення великоросів на землі загарбуваних націй. А „після революції 1917 р. коли русскі комуністи захопили владу Росія, прикриваючись демагогічними гаслами світової революції, постійно прагнула до захоплення нових територій". Признаючи це, програма не робить правдивого логічного висновку.

В програмі написано, що „Економічний развал господарства країни і прагнення укріпити владу — на протязі 400 років були найважливішими причинами русского колоніялізму". Наслідки тут береться за причину. Бо русский колоніялізм з отим прагненням Росії до загарбування чужих територій, на що вказував ще граф Вітте, був причиною економічної відсталости країни, політичної і культурної незрілости її населення. Як в яйці змійному, большевизм, розвиваючись в імперському кліматі російського великодержавія, перейняв його. „Успадкований тоталітаризм великодержавія російського большевики, спираючись на „національну гордість великоросів", на яку вказував Ленін, розвинули до нечуваних розмірів, марячи про накинення русского духу цілому світові.

(Далі буде).

Американський журнал розповідає про українську музику

Ню Йорк. — Один із найбільш видатних американських науковців у ділянці нуклеарної фізики та енергії, професор Михайло Каша з Каліфорнійського Університету, який тепер викладає у Флоридському стейтовому університеті, опублікував у американському музичному журналі „Гітар Ревю", число 33 з 1970 р. цінний нарис „Українська музика і її культурна спадщина". Автор використав для цієї 4-сторінкової статті 16 різномовних джерел, і сама його стаття, пройнята любов'ю до української музики, пісні й фолкльору та позначена знанням теми, звучить немов чудова пісня. Проф. д-р Михайло Каша розповідає в ній про українську музику й пісню від найдавніших, княжих часів, до новішого періоду, згадує про використання українських народних мелодій такими світовими композиторами, як Бетговен, Ліст, Барток та ін. В тому ж числі поміщена друга його стаття, базована дещо на матеріялах З. Лиська, „Замітки про українську народну музику й пісню", стаття-огляд Л. Гайдамаки „Кобза, бандура", стаття головного редактора цього музичного видання Володимира Бобрія „Бандура в українському народному мистецтві" і його ж „Нотатки про укр. народні танці" з багатьма нотними прикладами, з нотами для виконання „Аркана", „Козачка" та ін. танців для бандури, також для гітари. Огляд нових платівок з записами музики гітаристів зробив Карл Міллер. Світової слави гітарист Андреас Сеґовія є головою Дорадчої Ради Товариства і видавництва „Гітар Ревю". Майже все 33-тє число, присвячене українській музиці, танку й пісні, ілюстроване надзвичайно вдало Славою Сурмач - Міллс і Антоніо Петручеллі — за старовинними українськими дубками на українські музичні теми, як „Козак Мамай з бандурою" та ін.; цей же мистець виконав за пляном-кресленням проф. М. Каші мапу України, з зображенням мандрівок різних народів через українську територію в давноминулих часах.

Проф. д-р Михайло Каша крім особливої ваги наукових праць, цікавиться музикою та ін. ділянками української культури. Він був першим під час другої світової війни, якому американський уряд дозволив інформувати у вищих навчальних закладах про відкриття й розвиток нової галузі науки — нуклеарної фізики та визволення атомової енергії. Тепер він є директором Інституту Молекулярної Біофізики у Ф л о р идському стейтовому у н і в ерситеті. Журнал „Гітар Ревю" видає Товариство Клясичної Гітари, ціна одного числа 3 дол., замовити можна на адресі: 409 Схід 50-та вулиця, Ню Йорк, Н. Й., 10022.

ДО ТЕАТРУ В СТОЛИЦІ КАМБОДЖІ ПНОМПЕНЮ ВКИНУВ якийсь терорист бомбу, яка вбила 18 осіб і 48 поранила. Також у Тель - Авіві в Ізраїлі терористи підклали дві годинникові бомби на центральній автобусовій стації. Згинула одна особа й 24 були поранені.

Рідношкільна конференція з батьками

Філядельфія. (Т) В суботу, 31 жовтня побіч п„ятнадцяти навчалльних залль, в яких відбувається навчання дванадцятиклясової школи українознавства „Рідної Школи" (восьма і дев„ята кляси мають по два відділи в додатку є ще дитячий садок, відкрилась ще одна навчальна заля і її виповнили не учні, а їхні батьки. За ініціятивою Управи „Рідної Школи" в цей день відбулась перша коференція для батьків. Роля батьків у вихованні і навчанні нашої молоді в школах українознавства вийнятково важлива. Щоб домогтися найбільших успіхів і підховати молодих людей, які з однаковою лігкістю і певністю могли б уживати української й англійської мов та й відчули свою приналежність до народу своїх батьків, потрібно повної співпраці і школи і батьківського дому. Часто батьки і не знають, що їм робити для цієї співпраці, впевнені що виконали свою повинність, коли вислали дитину до українознавчої школи. Конференція „Рідної Школи", що відбулась у Філядельфії мала на цілі передискутувати ці проблеми з батьками. В цій першій конференції взяли участь батьки дітей першого і другого року навчання. Конференцію відкрив голова „Рідної Школи" у Філядельфії інж. Степан Процик. Першу лекцію виголосив проф. Іриней Ісаїв, учитель середньої школи у Філядельфії й одночасно вчитель школи українознавства „Рідної Школи". В одногодинній лекції проф. Ісаїв схарактеризував степені розвитку дитини і подав практичні поради для її виховання і навчання. Учителька Віра Бей, яка вчителює в американській школі і являється керівничкою двох перших кляс у школі українознавства „Рідної Школи", поділилась з батьками своїм досвідом у веденні перших навчальних кляс, з насвітленням всіх особливостей навчання у школі українознавства. Мгр. Марта Тарнавська - бібліотекарка спеціяльної бібліотекі „Рідної Школи", що її веде гурток старших пластунок „Чортополохи", говорила про значення лектури для дітей, спеціяльно підкреслюючи проблему читання з дитиною і для дитини. Вона запрезентувала батькам кількадесять гарно виданих книжок для дітей, що їх має наша бібліотека, єдина того роду бібліотека-випожичальня на американській землі, що тісно співпрацює із школою українознавства. Після кожної леккції були запитання і дискусія, в якій двадцять кількоро батьків живо дискутували проблеми, їм блиські. Ця перша лекціявиказала, що батьки заінтересовані в повній співпраці із школою українознавства й Управа „Рідної Школи" вже заплянувала дальші лекції для батьків нижчих кляс, а теж і вищих, задумуючи запросити на ці конференції спеціялістів у виховних і навчальних справах. Такі конференції мають ціль інформувати батьків про справи виховання і навчання нашої молоді, піднести їх заінтересування справою науки у школах українознавства і здобути їхню повну співпрацю із школою.

О. Тарнавський

П'ятиріччя журналу СФУЖО „Українка в світі"

Філядельфія. — До Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, СФУЖО, входять 16 складових організацій у країнах: ЗСА, Канаді, Франції, Бельгії, Англії, Австрії, Німеччині, Австралії, Арґентині, Бразилії та Венесуелі. СФУЖО під головуванням п-і Олени Лотоцької видає вже 5 років журнал - квартальник під наг. „Українка в Світі", головний редактор п-і Ірена Пеленська, члени редколеґії пані. Л. Бурачинська, О. Грабовенська, О. Ґенґало, д-р Н. Пазуняк, М. Харина. Бюлетень „Українка в Світі" почав виходити ще в 1963 р., як циклостилеве внутрішнє видання, але від п'ятьох років виходить друком у формі невеликого, фахово редаґованого журналу, що інформує про працю організованого українського жіноцтва в країнах вільного світу і важке становище української жінки-трудівниці в Україні. У журналі „Наше Життя", органі Союзу Українок Америки, з жовтня 1970 р., в інформації „Українка в Світі" — бюлетень зв'язку" зазначено, що квартальник має фінансові трудноці, бо ще замало його передплачують жінки, а тим часом „це унікальне видання, бо ніяка інша національна група не має подібного журналу", зв'язкового між п'ятьма континентами. В найновішому числі поміщено відомості про працю складових жіночих організацій СФУЖО в Канаді, Бельгії, Франції, Англії, статті Олени Килимної „Виховний семінар", Осипи Грабовенської „Українське дошкілля в ЗСА на новому шляху", інформації про початки праці Комітету Увічнення Пам'яті Анни Ярославни, КУПАЯ, статті д-ра Наталії Пазуняк „Дух часу і українська молодь", І. П. — „Боротьба за право голосування" та різні ділові інформації.

ЛІТЕРАТУРНІ ВЕЧОРИ ІВ. МАНИЛА-ДНІПРЯКА

Літературні вечори поета-сатирика Івана Манила-Дніпряка відбудуться в деяких містах Америки й Канади. Перший літвечір був улаштований його друзями й прихильниками в Ст. Катерині (Канада) 25 жовтня ц. р. 20-ти хвилинне вступне слово виголосила поетеса Віра Ворскло (Торонто). Було багато українців з Ст. Катеринсу, Велланду, Ниягра Фаллс і Гамільтону.

Літвечори І. Манила-Дніпряка відбудуться ще в Гамільтоні, Торонто (Канада), Дітройті, Трентоні (США) та ін. Запрошення-пропозиції для влаштування нових літвечорів висилайте на адресу (див. нижче).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Успіх українського інженера в Австралії

Канберра. — Знання і математичні здібності українського інженера, його досконала аналіза небезпечних місць в каблево - телефонічній і трансформаторній службі дали Міністерству зв'язку Австралії, в його інженерному відділі, мільйонові заощадження за останні 8 років та дуже зменшили кількість нещасних випадків. Інженер Вадим Дейко, родом із Харківщини, молодим прибув під час війни до Зах. Европи з дружиною Аллою і матір'ю, відомим педагогом та автором шости підручників для українських шкіл за кордоном сл. п. Марією Дейко. Незабаром родина переїхала до Австралії, де молодий інженер закінчив вищу спеціялізовану освіту й розпочав працю при Міністерстві пошти і зв'язку, у місті Мельборні. Вже в 1962 р. урядова друкарня опублікувала в „Інформаційному Бюлетені" ч. 38 32-сторінкову наукову працю Вадима Дейка під наг. у перекладі на українську: „Новий підхід до кабелевого устаткування для рекордування передач і його застосування в устаткувальних матеріялах і на практиці". Цю нову систему було прийнято у всій країні, що й дало Урядові мільйонові заощадження. В 1966 р. те ж міністерство видало працю інж. В. Дейка, за урядовою класифікацією, інженера кляси 2, під наг. „Вивчення нещасливих випадків при прокладанні ліній зв'язку". Ця праця була розіслана до всіх відповідних інженерних відділів міністерства. У рапорті Бюра пошт до міністра за один квартал 1969 року подано, що кількість нещасливих випадків спала в тому часі до 1 195 — „і є найнижчою за останні 5 років", як також різко зменшилась кількість важких поранень при праці з кабелями, трансформаторами тощо. Крім своєї постійної праці, інж. Вадим Дейко присвячує багато часу й енерґії Видавництву „Рідна Мова" в Мельборні, яке опублікувало шість підручників-читанок для українських шкіл авторства сл. п. проф. Марії Дейко: син - інженер вклав з дружиною в те видавництво майже всі свої фінансові збереження.

Немає можливостей допомогти жертвам...

(Закінчення зі стор. 1ої)

ній Еморі С. Сванком, заступником державного секретаря для европейських справ, представник Державного Департаменту заявив:

„Я не вірю, що наш досвід у співдії з Совєтським Союзом дає багато надій на те, щоб совєтські власті прийняли допомогу для потерпівших від повені від західніх джерел. Однак, якщо є деякі вигляди на таку допомогу, то я думаю, що вона може бути успішною, коли б її спрямувати через організацію Червоного Хреста З'єднаних Стейтів та Совєтського Союзу. Якщо Ви хочете продовжувати зусилля в цьому напрямі, Ви повинні увійти в контакт з Американським Червоним Хрестом, який має двосторонні договори з Совєтським Червоним Хрестом та многогранні зв'язки з Лігою Організацій Червоного Хреста в Женеві. Цей шлях, очевидно, не вимагає участи американського Уряду..."

Відповідь Американського Червоного Хреста з липня цього року, підписана Робертом Д. Мартіном, референтом Міжнародних Зв'язків, є дещо обширнішою:

„В часі, коли були повідомлення про повені на Україні, були також великі повені в Румунії, що залишили 200 осіб мертвими та 270.000 — без даху над головою; це саме було в Мадярщині, хоч дещо менше, як Румунії; одначе, понад 50,000 осіб знайшлося там без даху над головою.

„У відповідь на міжнародний заклик Ліги та на домагання Румунського Червоного Хреста, ми допомогли організаціям румунського та мадярського Червоного Хреста в їхніх допомогових зусиллях готівкою та іншими припасами.

„Увипадку України, ми не одержали жадного заклику про допомогу, тому то ми догадуємося, що місцева допомога була вистачальною для заспокоєння потреб жертв повені.

„На жаль, ми не є в стані дати Вам жадної суґестії відносно Вашого зацікавлення вислати матеріяльну допомогу на Україну. Ми також не знаємо, чи будь-яка інша міжнародна агенція є заанґажована в допомозі жертвам на Україні.

„Можливо, що пересилка фондів через міжнародну банкову систему до кревних в Україні видається найбільш успішною поміччю, яку можуть дати українці своїм родинам тамже..."

Як бачимо, Державний Департамент та Американський Червоний Хрест стоять на становищі, що совєтський уряд не тільки не буде переговорювати відносно міжнародньої допомоги для жертв повені на Україні, але також не дозволить будь-якій міжнародній агенції, включно з Міжнародним Червоним Хрестом, вести будь-які операції в Совєтському Союзі.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Вечір на пошану кн. Анни Ярославни

(Н.І.П.) 4 жовтня відбувся у Філядельфії, у Пластовім Домі, вечір влаштований Комітетом Увічнення Пам'яті Анни Ярославни, КУПАЯ, для вшанування пам'яті великої княгині київської і королеви Франції.

Вечір відкрила голова КУПАЯ п-і Олена Лотоцька, вітаючи присутніх. Слово про заснування КУПАЯ та про потребу цієї акції мала д-р Наталія Пазуняк, член КУПАЯ: „Прийшов час видобути із забуття постать нашої княгині, дочки кн. Ярослава Мудрого, французької королеви в XI сторіччі, а також представити її у правильному насвітленні, відвойовуючи її тим самим від узагальнюючих всеросійських інтерпретаторів нашої історії".

Докладно поінформував про стан дослідів про кн. Анну Ярославну поет і ред. Леонід Полтава. Монографію про кн. Анну Ярославну вже опрацьовує французький дослідник-історик і поет о. д-р Роже Галлю. Особливе зацікавлення і увага до кн. Анни Київської, королеви Франції, збудилась серед населення Фрації у 1960 р., коли відзначувано тисячоліття її володіння. Місто Санліс, де кн. Анна збудувала церкву і манастир, зачислено до визначних історичних пам'яток Франції. Нечисленні, на жаль, присутні заслухали уривок з патефонної платівки музичний речиталь разом із словесним монтажем у французькій мові, присвячений історичним подіям зв'язаними з кн. Анною Яр., що був відіграний ще 1960 р. в Санлісі. Доповідач заохочував присутніх до пожертв на цілі КУПАЯ, в першу чергу на видання цінної монографії про нашу княгиню в 3-ох мовах: французькою, українською і англійською. Це прямо наш обов'язок. Потім виступив мистець-скульптор і маляр та графік п. Ярослав Паладій з Ню Йорку, родом з Буковини. Він завершив свої мистецькі студії в Букарешті. Слідуючою точкою програми було висвітлення на екрані „Абетки Історії України". Мистець Я. Паладій зобразив у формі дубового дерева всі букви укр. абетки та виконав прекрасні графічні зображення тих явищ чи подій, що стали символом даної букви, а Л. Полтава написав поетичні відповідники для кожної букви-малюнку, які й читав разом з п-і Євгенією Єнсен. Вечір був глибокий змістом і багатий мистецькими вартостями. Слово щирої подяки і признання для мистців з Ню Йорку висловила на закінчення д-р Наталія Пазуняк.

Комітет сердечно прохає допомогти здійсненні першого завдання КУПАЯ — видання монографії про Анну Ярославну трьома мовами. Пожертви прохаємо слати на адресу голови Комітету п-і Олени Лотоцької, або фінансової референтки п-і Оксани Генґало.

УКРАЇНЕЦЬ ЧЕМПІОН З ЛУКА

На змаганнях СССР у стрільбі з лука на великі віддалі абсолютним чемпіоном став українець-динамівець із Львова Віктор Сидорук. Змагання відбувалися в Ленінакані. В. Сидорук так влучав у ціль, що всі інші учасники не дістали ні одної золотої медалі, лише змагались за срібні та бронзові. В. Сидорук є майстром спорту міжнародної кляси.

КОНТРОВЕРЗІЙНИЙ ВИННИЧЕНКО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

собою" прем'єра України і його „помилки", як дехто на еміґрації називає постійне блукання на політичних манівцях В. Винниченка, пізнішого автора брошури п. н. „Лист негідника", в якій займається він самобичуванням.

До речі, в „Українському Історичному Журналі" (серпень, 1970) А. Лихолат і Є. Скляренко в статті п. н. „Шляхом політичного банкрутства", згадуючи про Винниченкове „Відродження нації", пишуть, що „подекуди авторові вдалися вірні характеристики і оцінки практичної діяльности українських дрібнобуржуазних партій", він „не розходився з правдою, коли, пояснюючи причину поразки Української Центральної Ради і Директорії, писав, що політика їх та партій, на які вона спиралась, суперечила інтересам трудящих мас".

Здавалося б, тут недалеко вже й до регабілітації Винниченка.

В 1941 році, коли німецькі армії вступали на територію Східньої України, серед населення поширились були чутки, що „з німцями іде уряд України на чолі з Винниченком". У людей, які раділи тим чуткам, в пам'яті залишався, очевидно, образ Винниченка з першого періоду української національної революції.

Відокремлювати Винниченка — письменника і Винниченка політика — можна і треба, бо основна його засада не лишалась, як пише Шабліовський, непорушною. І доказом цього може бути хоч би його остання соціологічна студія „Конформізм", в якій шукає він нових концепцій „замирення" капіталізму з соціялізмом.

Винниченко все своє життя кидався в той чи інший бік, керуючись власною філософією, нехтував усі інші, не визнавав ніяких авторитетів, мав „роздвоєну душу" не вкладався в загальноприйняті норми моралі, радився лише з собою, а такі люди на провідні становища в державі, та ще й у революційний час, ніяк не надаються.

Чому не регабілітують В. Винниченка в Совєтському Союзі, де, щоб вибити ґрунт з-під ніг еміґрації, анектували навіть виразного „буржуазного націоналіста" О. Олеся, автора численних антисовєтських поезій?

В оцінці сучасних совєтських ідеологів Володимира Винниченка не називають націонал-комуністом. А таким він був, так само, як Шахрай, Шумський і з ними інші українські комуністи, які всім серцем сприймали большевизм, але — „український". Цих своїх духових „двоюрідних братів", що заперечують права Москви на Україну, ненавидять большевики може й більше, як „американських імперіялістів", з якими завжди можуть договоритись.

Український націонал-комунізм тричі не склав іспиту історії, тричі виявив свою нежиттєздатність, бо в складі СССР, в сусідстві з шовіністичною Москвою, де панівну ідеологію визначають московські націонал-комуністи, існувати він може лише в головах тих українських комуністів, які досвіду історії не сприймають. І нині, як ніколи виразно, протистоять, один одного виключаючи, два символи української революції 1917-20 років — Винниченко і Міхновський.

ПОНАД 50 НОВИХ ЧЛЕНІВ ТУІА

Ню Йорк. — У найновішому числі пресового органу Товариства Українських Інженерів Америки й Укр. Технічного Т-ва в Канаді, журналі „Вісті Українських Інженерів" з серпня 1970 р., опубліковано список нових членів ТУІА, в кількості понад 50 осіб. Це переважно молоді хеміки, електрики, економісти, механіки, будівельники, є також фахівці з електроніки, астронавтики — інж. Вол. Гойдиш, Ярослав Сарапук, телекомунікації — інж. Петро Грант, аеронавтики – інж. Юрій Гончаренко та ін.

ПОХОВАНО ПАНІМАТКУ СЛ. П. ЛЮБОВ ШЕВЧУК

Бавнд Брук, Н. Дж. — Труну, повиту за традицією червоною китайкою, з тілом сл. п. учасниці Визвольних Змагань паніматки Любови М. Шевчук, з дому Дружбіцька, було перевезено з Православної Катедри св. Тройці в Бруклині до Бавнд Бруку. Після останньої похоронної відправи Петлюрівський орден Покійної передано Українським Комбатантам, похоронні обряди завершено в суботу вранці 7-го листопада.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАННЯ „СІДНЕЄЦЬ"

Сідней, Австралія. — Для потреб своїх понад 600 членів Управа Українського Культурного Товариського Клюбу при Домі Молоді в Лідкомбі біля Сіднею почала видавати циклостилевий журнал-місячник „Сіднеєць". Тижневик „Вільна Думка" ч. 35/1970 поінформував, що „Сіднеєць" почав виходити як зв'язковий української громади в тому місті і пропаґатор культурних заходів та новин. Керівником Клюбу в Лідкомб є О. Кошарський, який відповідає за періодичний вихід „Сіднейця".

УКРАЇНКИ СПІВАЛИ В КАНАДІЙСЬКІЙ ОПЕРІ

Торонто. — В осінньому сезоні Канадійської Оперової Компанії, що кінчився в середині жовтня, в „Кармен" виступала в ролі Мікаелі молода українка солістка Роксоляна Росляк і солістка Софія Рогожинська в ролі Мерцедес, яка цього року успішно закінчила оперовий відділ Торонтонського університету та виступала також у „Травіяті". Троє молодих українок, студенток співу, виступали в оперовому хорі, і троє студентів, адептів оперового мистецтва: Раїса Садова, Маруся Компляк, Оксана Блюй — сопрани, тенори Олекса Хміль і Левко Евасон та баритон Микола Літовський.

4 подорожники переплили на дарабі Тихий океан

На цій світлині, яку зроблено з літака за 150 миль від берегів Австралії, бачимо примітивну, збиту з колод, дарабу, якою чотири відважні подорожники переплили Тихий океан, довжиною 7.000 миль. Подорожники були виснажені, але цілі й здорові.

Сидней. — У четвер 5 листопада заплили до маленького австралійського порту Александра - Мулюляба за 80 миль на північ від Брісбейну чотири мужі — еспанець, француз, чілієць і канадієць, всі в 30-ох рр. життя, під проводом 37-річного еспанця Вітале Альзара, перепливши на дарабі Тихий океан з Еквадору, довжиною 7.000 миль. Їх дараба що її вони назвали „Ля Бальза", була на 40 стіп довга і 15 стіп широка, мала вітрильник, газоліновий мотор для радіоапарату й малу кабіну, зроблену з тростини та покриту соломою. Оама дараба була зроблена з колод, пов'язаних шнурами. Подорож тривала 161 день і мала на цілі доказати, що вже південно-американські індіяни могли були переплисти Тихий океан примітивною дарабою. Всі подорожники були постійно прив'язані до щогли — хвилі нераз заливали дарабу і змивали їх в океан. На дарабі були також два коти й одна папуга — папуга й один кіт втопилися, але один кіт прибув із подорожниками до Австралії. Останніх 80 миль дарабу тягнув тральщик. Подорожники харчувалися рибами й пили дощеву воду.

Офіційний речник критикує композиторську молодь в Україні

Київ. — На пленумі Спілки Композиторів УССР було виконано чимало творів, у тому й симфоній, молодих композиторів. Після їх виконання з промовою виступив застуник голови Спілки композитор Мирослав Скорик. „Буржуазні ідеологи роблять ставку на отруєння душ нашої молоді, — сказав доповідач, і в цій ідеологічній боротьбі особливі надії вони покладають на мистецтво, зокрема музичне". „Культура і Життя з 11-го жовтня надрукувала повністю ту довгу доповідь, в якій похвали за хорові комсомольські „пісні чергуються з випадками проти значної частини молодих українських композиторів: „Не все в творчості молодих композиторів можна назвати вдалим. Молоді мистці шукають свого стилю і часом помиляються в цих шуканнях... Одні прагнуть не виходити за рамки традиційної музики 19-го століття, інші відкидають традиції не тільки клясичної музики, але й всієї нинішньої реалістичної музики", твердив офіційний доповідач на Пленумі. „Якщо одні намагаються зберегти народно-національну основу музики „в стерильній чистоті", відгородити її від будь-яких впливів і розвитку в сучасних умовах, то інші взагалі прагнуть тільки до свого „самовираження". Доповідач критикував і тих, які творять мелодійні, поетичні музичні твори, на традиційній українській основі, і тих, для яких „проблеми ладу, тональности не існує", бо „ці тенденції при всій своїй розбіжності — чужі мистецтву соціялістичному реалізму".

До інтерв'ю „В Україні й про Україну"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тенціялу, неґація ролі еміґрації, спускання на щабель чисто культурницької чи там наукової діяльности — є всім відомою візитівкою еміґраційних занепадників, „пораженців", дефетистів. Вільні, ситі, звиклі до комфорту, позначені снобізмом своєї ексклюзивности і, головне, по-доктринерськи непримирні до всіх інакшомислячих, отруєні ідеєю фікс, що тільки їм знаний ключ до розуміння всіх політичних процесів в Україні і світі, вони приносять тут, на еміґрації, більше шкоди українській політиці, ніж усі наші політики за останні 50 років. Засліплені адорацією свого власного інтелектуального „всезнайства", вони неспроможні побачити і належно оцінити наявні в нашому народі революційні капацитети. Вся ця музика про „реальне думання" грається з нот, написаних чужими композиторами. Для наших дефетистів важко зрозуміти, як це в тому таки Києві, де в 1912 р. Є. Чикаленко не чув на вулицях української мови, в березні 1917 року понад сто тисяч громадян вийшли на демонстрацію під синьо-жовтими прапорами і з портретами Т. Шевченка. Дивлячись на Київ очима Г. Мухиної в 1912 р. можна було твердити, що в Україні національної революції ніяк не можна було сподіватися.

Та, врешті, хіба тільки випадкові туристи грішать поверховністю спостережень і висновків? У 1915 р. західні дипломати запевняли уряди своїх країн про стабільність режиму царя Миколи II, яким два роки пізніше закінчила своє понад тристалітнє царювання династія Романових. Еміґрант В. Ульянов - Ленін, промовляючи перед членами своєї большевицької партії в Празі за кілька місяців перед революцією, висловив думку, що тільки молодшим його колеґам доведеться бути учасниками революції. Кілька місяців пізніше він стояв при кермі романовської імперії..

Щодо заклику п-і Г. Мухиної „приземлитися", хочу запитати її: шановна пані, невже ми, вільні українці, повинні засвоїти вужачу вдачу із відомої пісні М. Горького? Чому саме нам, і саме тепер наші ж таки облесливі гіпнотизери намагаються втовкмачити в голову думку, що ми — українці — у всіх аспектах мусимо признатися до племені вужачого, а не соколиного, що ми мусимо тільки повзати, а не літати?

Володимир Біляїв
Філядельфія, Па.

В Англії є 39 Шкіл Українознавства, 2 159 учнів

Лондон. — У Відділі Союзу Українців Великої Британії в м. Ноттінгам відбулись чергові загальні збори членів Спілки Українських Учителів і Виховників, на які прибули з різних міст країни 50 учителів з разом 80-ма голосами — на всіх 200 вчителів. Головою Спілки переобрано проф. Б. Шкандрія. Звіти виявили, що на терені Англії працюють тепер при СУУВ, яка в свою чергу діє при СУБ-і, 39 Шкіл Українознавства, які мають 200 вчителів і 2 159 учнів, з того значна більшість — 1 219 дітей — походять з мішаних українсько - англійських родин і цілковито вже не знають української мови. У з'їзді не взяла участи, як повідомила „Українська Думка" ч. 38/1970, група молодих учителів, „горстка яких, сумівців, закінчила в минулому році кількатижневе перебування на „Тарасівці"; деякі не брали участи тому, що не люблять „довгих дискусій, якище, що належить до головної прикмети всіх наших зборів". 70% з усіх учнів Шкіл Українознавства в Англії, приходячи до школи, не знають української мови ні в письмі, ані навіть у слові. Правління Спілки Українських Учителів і Виховників, яке видало кілька цінних видань з українознавства, в тому й „Нарис методики викладання української мови", звернулося з закликом до всіх українських батьків, а в першу чергу до батьків у національно змішаних родинах, щоб вони говорили до своїх дітей вдома тільки українською мовою, читали їм дитячі книжки, розповідали про Україну, водили їх до українських церков бо самі Школи Українознавства опиняються в безрадному становищі.

ПРО НЕСТОРА МАХНА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

стор. 113. У зв'язку з цією темою автор частково розглядає й літературні твори, що в них фіґурує Махно. Він згадав поезію якогось Картахова, друковану в анархістичному часописі „Пробуждение", розповів зміст розділу з роману Олеся Гончара „Собор", що був надрукований у російській „Літературній газеті" (що це був розділ з роману, автор не зазначає). Але про українські твори з образом Махна проф. Петерс цілком слушно написав так: „Але Махнова діяльність була така кривава, його злочини були такі жахливі, що він не міг увійти в український пантеон героїв, для українців він був розбишака і як такий зображений у багатьох творах українських письменників" (стор. 112).

У світовому анархістичному русі Махна ідеалізують ще й досі, як це видно хоч би з недавно виданого твору того Кон-Бендіта, що, як пише проф. В. Петерс, „похитнув п'єдестал Шарля де Ґолля та струснув Францію" (стор. 109).

На жаль, і в цій частині книжки проф. В. Петерса є певні помилки й технічні недогляди. От він звідкілясь узяв, що справжнє прізвище Махнового батька було „Міхненко", а „Махно" — це перекручення того прізвища. Це суперечить фонетичним і морфологічним законам української мови, і в дійсності могло бути навпаки: форма на — „енко" могла утворитись від форми „Махно", і так могли називати Махна „по-вуличному", але тільки з голосним „а" в корені, бо „і" й „а" не можуть чергуватись. То інша справа, що є українські прізвища „Міхненко" й „Махненко", як є „Міхно" та „Махно". Навряд чи могли називати Несторову матір „Махновка", — може „Махниха"? Досить наївно пояснює автор Махнове імення „Нестір". Згадавши, що був колись грек-войовник Нестор та київський літописець Нестор, він висловив думку, що мати Махниха також мріяла, щоб її син став войовником або науковцем. Чи могли бути такі „мрії" у неписьменної селянки? Взагалі з іменами, прізвищами, назвами населених місць та із наголовками творів у цій праці чимало плутанини. Автор часто покликається на спогади Фотія Мелешка, але ввесь час називає його „Федором". Видатного махнівця Щуся він називає „Чус" („Tchus"). Згадує якогось анархіста Бро, а це, напевно, був „Брова". Назви українських міст він подає переважно в російській формі — „Львов", „Лозовая" тощо, а „Катеринослав" — раз „Екатеринослав", а вдруге, навіть на тій самій сторінці, — „Катеринослав". Село Глодоси назвав „Голодає". Мою повість „Українці" названо „На Украине" (хоч у дужках перекладено правильно: „The Ukrainians", та ще й зазначено, що її „вперше опубліковано в Росії 1919 р." (хоч у бібліографії подано правильно рік її видання — 1960). Очевидячки, автор не продумав добре способів передачі неанглійських слів та назов у своєму тексті, а до цього додалася ще недбала коректа, після якої залишились помилки навіть у англійських словах. Отож у тексті й маємо аж три варіянти в назвах Махнових послідовників: „makhnovtse", makhnovite", „makhnovist", а в назві твору М. Ірчана „Makhno e (?) makhnivtsi" ще й четвертий варіянт. Неправильно автор пояснив і російські слова „папаша", „мамаша", що нібито це „малий батько" й „мала мати", либонь, у голубливому значенні. Насправді це вульгарні „міщанські" форми, що не означають здрібнілости. Проте, не зважаючи на дрібні технічні недоробки, цю працю професора В. Петерса можна вважати цінним надбанням для історії революційних подій на Україні. А український читач, прочитавши її, ще раз переконається, що Махно був тільки шкідливим знаряддям чужих і ворожих для українського народу сил.

У книжці є ще додатки — деякі документи, зокрема лист Махнової жінки Галини Кузьменко, передрукований ув англійському перекладі з часопису „Пробуждение". Є список використаної літератури і показник імен.

ТАРЗАН, Ч. 6461. Наомі ща слива, що зможе ходити

Наш третій лік з'їдає полотняну тканину, Тарзане. Хай твоя жінка зодягне себе в оце... поки ми заберемо її з батав!..

Байдуже, у що буду зодягнена, Тарзане! Чую, що буду знову ходити... з тобою!

Це саме те, що Меду і Момбай обіцяли мені, Наомі. Маю надію, маю надію!